

Förköpsinformation

FolksamPlan

Tjänstepensionsförsäkring samt privat
pensionsförsäkring för näringsidkare

Förköpsinformationen gäller för försäkringar tecknade
från och med 2017-06-01.
Senast uppdaterad 2021-03-01

Folksam

Innehåll

Vad gäller för försäkringsavtalet?	3
Vad gäller för premier?.....	7
Vad gäller för försäkring i FolksamPlan?.....	7
Vad gäller för försäkringsskydd?.....	11
Vad gäller för förmånstagarförordnandet?	12
Vad gäller för flytträtt?	13
Vad gäller för återköp?	14
Vad gäller vid utbetalning?.....	14
Vad utbetalas?	15
Vilka avgifter finns?	15
Vilka skatteregler gäller?.....	16
Vårt hållbarhetsarbete	17
Skydd av personuppgifter	18
Om vi inte skulle komma överens.....	19
Begreppsförklaringar	21

Innan ni tecknar en försäkring är det viktigt att ta del av den förköpsinformation som försäkringsgivaren är skyldig att lämna enligt lag.

Denna förköpsinformation gäller för pensionsförsäkring i FolksamPlan. Försäkringen beskrivs endast översiktligt.

De fullständiga försäkringsvillkoren finns på [folksam.se](https://www.folksam.se).

Vad gäller för försäkringsavtalet?

Allmänt om försäkringen

Denna förköpsinformation ger en översiktlig beskrivning av FolksamPlan.

Arbetsgivare kan teckna FolksamPlan som tjänstepensionsförsäkring för sina anställda. Enskild näringsidkare/delägare i handelsbolag/delägare i kommanditbolag kan teckna FolksamPlan som privat pensionsförsäkring för sig själv och som tjänstepensionsförsäkring för sina anställda. Det är försäkringstagaren som betalar premien. Försäkringen avseende ålderspension kan inom vissa ramar, anpassas efter den försäkrades önskemål och behov. Det går att välja om utbetalningen ska vara tidsbestämd eller livsvarig. Ålderspensionen är förenad med ett återbetalningsskydd, om inte försäkringstagaren eller den försäkrade vid tecknandet valt att teckna ålderspension utan återbetalningsskydd eller senare tagit bort återbetalningsskyddet. Återbetalningsskydd innebär att efter den försäkrades dödsfall sker utbetalningar till insatta förmånstagare.

Det går även att välja om premiefrielse, efterlevandepension och sjukförsäkring ska ingå och till vilka nivåer. Fakta och beräkningar i informationen är aktuella vid publiceringsdatum och kan komma att ändras.

Försäkringsgivare

Försäkringsgivare avseende ålders- och efterlevandepension med traditionell förvaltning samt sjuk- och premiefrielseförsäkring är försäkringsföretaget Folksam ömsesidig livförsäkring, organisationsnummer 502006-1585, nedan kallat Folksam Livförsäkring. Att Folksam Livförsäkring är ett ömsesidigt bolag innebär att det ägs av försäkringstagarna. Överskott som uppstår i verksamheten avsätts i en konsolideringsfond och kan därifrån fördelas på försäkringarna. Konsolideringsfonden kan även användas för att täcka förluster.

Försäkringsgivare avseende ålders- och efterlevandepension med fondförvaltning är försäkringsföretaget Folksam Fondförsäkringsaktiebolag (publ), organisationsnummer 516401-8607, nedan kallat Folksam Fondförsäkring. Överskott som kan uppstå i försäkringsverksamheten får delas ut till bolagets aktieägare. Försäkringstagare och andra ersättningsberättigade har inte rätt till del av sådant överskott.

Folksam Livförsäkring och Folksam Fondförsäkring bedriver försäkringsverksamhet. Med Folksam menas i denna förköpsinformation båda bolagen, om inte annat anges eller framgår av sammanhanget. Folksams adress är Bohusgatan 14, 106 60 Stockholm. Båda bolagens styrelser har säte i Stockholm.

Avtalsparter

Avtal om FolksamPlan ingås mellan försäkringsgivarna och försäkringstagaren. Den som ingått avtalet om pensionsplanen är försäkringstagare och ägare till försäkringen.

Försäkringsavtalet

Avtalet gäller under avtalad försäkringstid. Försäkringstagaren får när som helst säga upp försäkringsavtalet omedelbart eller för viss framtida tidpunkt.

Oriktiga uppgifter

Försäkringsavtalet grundar sig på de uppgifter som försäkringstagaren och/eller den försäkrade skriftligen eller på annat sätt enligt avtal lämnat till Folksam. Om lämnade uppgifter är oriktiga eller ofullständiga, gäller vad som för sådant fall stadgas i försäkringsavtalslagen och i försäkringsvillkoren.

Om oriktiga uppgifter enligt försäkringsavtalslagen lämnats och riktiga uppgifter hade lett till förbehåll avseende försäkringens giltighet gäller försäkringen med sådant förbehåll. Om riktiga uppgifter hade lett till förhöjd premie nedsätts försäkringsbeloppet i motsvarande mån. Om riktig uppgift hade lett till att försäkringen inte beviljats, kan avtalet vara ogiltigt och/eller Folksam vara fritt från ansvar för inträffat försäkringsfall. Inbetalda riskpremier för förfluten tid återbetalas inte.

Om försäkringsavtalet är ogiltigt eller Folksam är fritt från ansvar enligt försäkringsavtalslagen, är Folksams betalningsskyldighet inskränkt till ett belopp motsvarande högst återköpsvärdet för försäkringen.

Försäkrad

Försäkrad är den person på vars liv, ålder eller hälsa försäkringen gäller. I FolksamPlan är den anställde eller enskild näringsidkare/delägare i handelsbolag/delägare i kommanditbolag försäkrad.

Förmånsgrupp

Varje försäkrad tillhör en så kallad förmånsgrupp som Folksam registrerar i samband med att avtal om FolksamPlan ingås. Försäkrade med samma typ av försäkringar kan tillhöra en och samma förmånsgrupp.

För förmånsgruppen ska gälla gemensam grund. De personer som ingår i gruppen kan exempelvis utgöras av samtliga anställda hos försäkringstagaren eller av anställda med likartade arbetsuppgifter, befattningar eller funktioner. Vilken förmånsgrupp den anställde efter Folksams godkännande ska ingå i ska anges i ansökan.

Önskemål om vilka försäkringar och storleken på de förmåner som kan gälla för förmånsgruppen anges av försäkringstagaren och godkänns av Folksam. Anslutningsregler för pensionsplanen, vilka regler som gäller för att den försäkrade ska kunna tillhöra viss förmånsgrupp samt risk- och hälsoprövningsregler följer av Folksams vid var tidpunkt gällande regelverk för FolksamPlan samt regelverk för riskbedömning.

Riskprövning

För att få omfattas av ålderspensionsförsäkringen krävs ingen prövning av den försäkrades hälsa. För att få omfattas av övriga försäkringar i tjänstepensionsplanen måste Folksam först pröva den försäkrades hälsa. Individuell hälsoprövning, i fortsättningen kallad hälsoprövning, innebär att den försäkrade ska lämna en hälsodeklaration eller inkomma med läkarutlåtande eller liknande handling. I vissa fall kan Folksam bevilja försäkring eller medge ändring av försäkring under förutsättning att den försäkrade är fullt arbetsför (se nedan). Även om den försäkrade uppfyller kraven för full arbetsförhet, kan hälsoprövning krävas med hänsyn till den försäkrades ålder och försäkringsbeloppets storlek. För att omfattas av ersättning från försäkring för familjepension, sjukförsäkring eller premiefrielse ska den försäkrade under hela försäkringstiden vara försäkrad för sjukförmåner enligt socialförsäkringsbalken.

Inskränkning i försäkringens giltighet hävs om särskilt avtal träffas om detta.

Interimslösning

Vid avtal om FolksamPlan som innefattar sjukförsäkring och premiefrielseförsäkring kan Folksam och försäkringstagaren, enligt de regler som Folksam vid var tidpunkt tillämpar, komma överens om att en interimslösning ska ingå i pensionsplanen. En förutsättning för att interimslösningen ska gälla är att den försäkrade är fullt arbetsför (se nedan). Vidare måste försäkringstagaren inom 30 dagar från den försäkrades inträdesdag anmäla till Folksam att denne ska omfattas av försäkringen.

Interimslösningen omfattar familjepension med den risksumma Folksam erbjuder vid den tidpunkt försäkringstagaren anmäler till Folksam att den försäkrade ska omfattas av försäkringen. Under tid med interimslösning gäller även sådan försäkring för ålderspension samt sjukförsäkring och premiefrielseförsäkring som i övrigt gäller för förmånsgruppen.

Interimslösningen gäller om den försäkrade drabbas av arbetsoförmåga eller avlider innan fullständiga ansökningshandlingar har inkommit till Folksam eller om första inbetalningen inte har inkommit till Folksam. Interimslösningen gäller fram till dess att den försäkrades individuella val trätt i kraft, dock högst i 90 dagar från den försäkrades inträdesdag i försäkringen.

Om Folksam i samband med att avtal om tjänstepensionsplanen ingås medger detta, kan försäkrad som omfattas av interimslösning, genom individuellt val inom 90 dagar från inträdesdagen lägga till familjepension upp till den gräns som godkänts för förmånsgruppen som den försäkrade tillhör. Individuellt val träder i kraft tidigast den dag valet inkommit till Folksam.

När interimslösningen upphör att gälla för den försäkrade omfattas denne inte längre av familjepension enligt stycke 2 ovan. I stället träder den förvalda pensionsmodell som försäkringstagaren tecknat för den försäkrade i kraft.

Företagare kan aldrig omfattas av interimslösning.

Fullt arbetsför

Fullt arbetsför innebär att den försäkrade inte till någon del uppbär sjuklön, sjukpenning, rehabiliteringspenning, aktivitets- eller sjukersättning, skadelivränta, handikappersättning eller liknande ersättning och inte uppburit sådan ersättning i mer än 14 dagar i en följd under de senaste sex månaderna. I begreppet fullt arbetsför ingår vidare att den försäkrade kan fullgöra sitt vanliga arbete utan några inskränkningar eller särskilda anpassningar på grund av hälsoskäl och inte haft sådana inskränkningar/anpassningar under de senaste sex månaderna.

Den som beviljats tjänstledighet för att prova på annat arbete (enligt socialförsäkringsbalken) betraktas inte som fullt arbetsför. Den som har vilande sjuk- eller aktivitetsersättning eller liknande anses inte vara fullt arbetsför under den tid som ersättning förklarats vilande. För den som inte har förvärvsarbetat de senaste sex månaderna ska en bedömning göras av vad som skulle ha gällt om nuvarande anställning innehafts under perioden.

När FolksamPlan börjar gälla

Folksams ansvarighet inträder dagen efter att ansökan gjorts till Folksam. Om försäkringstagaren i ansökan anger att pensionsplanen ska börja gälla från ett senare datum inträder Folksams ansvarighet i stället från denna tidpunkt. Förutsättningen för att FolksamPlan ska gälla är att försäkring enligt tillämpade bedömningsregler kan beviljas mot normal premie och utan förbehåll.

Om försäkring endast kan beviljas med förhöjd premie eller särskilda förbehåll börjar den gälla dagen efter att försäkringstagaren accepterat erbjudandet om försäkring till dessa villkor.

Om försäkring helt eller delvis ska återförsäkras börjar den gälla i den delen först när återförsäkringen är beviljad.

Om FolksamPlan tecknas med engångsinbetalning börjar den gälla tidigast den dag inbetalningen inkommit till Folksam.

Den försäkrades rätt att ändra försäkringen

Om försäkringsbehovet ändras kan försäkringen anpassas inom ramen för gällande lagar, försäkringsavtalet och försäkringstekniska riktlinjer.

Den försäkrade kan ändra utbetalningstidpunkt och utbetalningstidens längd för ålderspensionen i den mån detta är möjligt i försäkringen. Se även *Vad gäller vid utbetalning*. Om försäkringen tecknas utan återbetalningsskydd finns det under vissa förutsättningar möjlighet att senare lägga till ett sådant. Den försäkrade kan även välja kortare utbetalningstid för återbetalningsskyddet eller välja att ta bort återbetalningsskyddet.

Vissa ändringar kräver genomgången hälsoprövning med av Folksam godkänt resultat.

Folksams rätt att ändra försäkringsvillkoren och försäkringen

Folksam har rätt att under försäkringstiden ändra försäkringsvillkoren och försäkringsavtalet i övrigt om det är nödvändigt på grund av ändrad lagstiftning, myndigheters föreskrifter eller ändrad rättstillämpning. Detsamma gäller om en sådan rätt särskilt avtalats eller om förutsättningarna för avtalet förändrats på så sätt att en ändring i försäkringsvillkoren behövs av försäkringstekniska skäl, på grund av försäkringens art eller om ändring i försäkringsvillkoren är nödvändig på grund av någon annan särskild omständighet.

För försäkring med traditionell förvaltning finns vidare en sådan rätt till ändring bland annat om den behövs för att uppfylla kravet på god standard på kontroll över försäkringsrisker, placeringsrisker och rörelserisker samt i den utsträckning det krävs för att upprätthålla en skälig prissättning och skälig fördelning av risker samt överskott inom försäkringstagarkollektivet.

En ändring av försäkringsvillkoren träder i kraft en månad efter det att Folksam avsänt meddelande om ändringen eller vid den tidpunkt som följer som lag eller myndighets föreskrift. Normalt sker sådan ändring vid slutet av en premieperiod. En ändring som kan anses vara obetydlig eller till fördel för försäkringstagarna får genomföras utan särskild information.

Folksam kan ändra nivån och sättet att ta ut avgifter under försäkringstiden, normalt sker det vid slutet av en premieperiod.

Överlåtelse

Försäkringarna i pensionsplanen får inte överlåtas i den mån detta skulle strida mot inkomstskattelagen. Överlåtelse kan därför endast ske

- till följd av ändring av anställningsförhållanden, under förutsättning att försäkringen före eller efter överlåtelsen är en tjänstepensionsförsäkring
- på grund av utmätning, ackord eller konkurs, eller
- genom bodelning.

Överlåtelse av privat pensionsförsäkring till arbetsgivare kan inte ske.

Om överlåtelse av tjänstepensionsförsäkring medges till den försäkrade kan fortsatt premiebetalning inte ske.

För att tjänstepensionsförsäkring i pensionsplanen ska kunna överlåtas till annan arbetsgivare krävs att den efter överlåtelsen fortfarande ingår i FolksamPlan och att den nye försäkringsstagaren åtar sig att fortsätta betala avtalad premie. Innan överlåtelse sker ska premie för försäkringen vara fullt betald intill tidpunkten för överlåtelsen. Dessutom krävs att försäkringen efter överlåtelsen är av samma typ som innan. Detta innebär att försäkringen med hänsyn till Folksam vid var tidpunkt gällande beräkningsparametrar och regler för riskbedömning samt produkt erbjudande ingår i motsvarande koncept som Folksam erbjuder för Individuell tjänstepension, Individuell pension, Alternativ pensionslösning, Löneväxling eller Bonusväxling samt kan behålla motsvarande premietyp och oförändrade avgiftsnivåer.

Beläning och pantsättning

Försäkring i tjänstepensionsplanen får inte pantsättas eller belånas. Den får inte heller ändras på ett sådant sätt att den inte längre uppfyller villkoren för en pensionsförsäkring enligt inkomstskattelagen.

Utmätning

Försäkring som har tecknats av arbetsgivare på den anställdes liv, kan i princip inte utmätas för arbetsgivarens skulder. Reglerna för utmätning finns i försäkringsavtalslagen och utsköpningsbalken.

Utmätning frihet enligt försäkringsavtalslagen

Före försäkringsfall får en försäkring som gäller på den försäkrades eller makes/sambos liv utmätas i den mån det under de senaste tio åren betalats in premie som är högre än dubbla genomsnittet av de premier som betalats in under tioårsperioden eller den kortare tid försäkringen gällt. Endast överskjutande del av premien kan utmätas.

Överföring (inflytt) av försäkringsvärde till Folksam anses inte som premiebetalning och påverkar inte i sig utmätningens barheten. Efter överföringen kan bedömningen av utmätningens frihet för försäkringen i Folksam påverkas av vad som skett i den ursprungliga försäkringen. Innan överföringen sker, kan andra regler för utmätningens frihet ha gällt för den ursprungliga försäkringen. Folksam har inte kännedom om huruvida den ursprungliga försäkringen är utmätningens fri eller utmätningens bar.

Efter försäkringsfall gäller andra utmätningens regler, enligt försäkringsavtalslagen och utsköpningsbalken.

Uppsägning

Avtalet gäller under avtalad försäkringstid. Försäkringstagaren får när som helst säga upp försäkringsavtalet omedelbart eller från viss framtida tidpunkt.

Inskränkningar i försäkringens giltighet

I försäkringsvillkoren finns inskränkningar i försäkringens giltighet vid vissa diagnoser/symptom som visar sig inom 18 månader från att försäkringen trädde i kraft. Vidare finns inskränkningar i giltigheten vid särskilt riskfylld verksamhet och yrken, vistelse utomlands, flygning, atomkärnprocess, krig och politiska oroligheter samt i vissa fall av vårdslöshet från den försäkrades sida.

Folksam svarar inte för skada som har sin grund i sådan omständighet som ligger utanför Folksams kontroll och som inte skäligen har kunnat förutses, så kallad force majeure. Exempel på sådan force majeurehändelse är ändrad lagstiftning, myndighetsåtgärd, krig, krigsliknande händelser, terrorhandling, naturkatastrof, brand, strejk, blockad, bojkott, lockout eller annan liknande omständighet. För fullständig information, se försäkringsvillkoren.

För att omfattas av ersättning från försäkring för familjepension, sjukförsäkring eller premiebefrielse ska den försäkrade under hela försäkringstiden vara försäkrad för sjukförmåner enligt socialförsäkringsbalken.

Vad gäller för premier?

Premiebetalning

Premie betalas av försäkringstagaren. Om försäkringstagaren enligt avtalet endast ska betala en premie kallas denna engångspremie. Om det enligt avtalet ska betalas flera premier kallas dessa löpande engångspremier. Om inte annat har avtalats görs inbetalning månadsvis. Premien ska betalas senast den dag som anges i fakturan.

Första inbetalning av löpande premie

Första premien ska betalas inom 14 dagar från den dag Folksam avsänt avi om premien. Betalas inte premien inom denna tid, sägs försäkringen upp och träder ur kraft 14 dagar efter den dag då uppsägningen avsändes, om inte premien betalas inom denna frist.

Ofullständig eller utebliven premieinbetalning vid fortsatt löpande premie

Om inbetalning av premie till samtliga försäkringar inte görs senast på förfalldagen har Folksam rätt att säga upp försäkringarna. Uppsägningen får verkan 14 dagar efter den dag då den avsänts, om inte premieinbetalning görs inom denna tid.

Återupplivning

Försäkring som blivit uppsagd och upphört att gälla på grund av utebliven fortsatt inbetalning, kan återupptas att gälla med samma omfattning som före uppsägningen. Rätten att återuppta försäkringen gäller under 90 dagar, räknat från den dag uppsägningen fick verkan. För att försäkringen ska återupptas måste samtliga obetalda premier betalas. Dagen efter det att premien betalats gäller försäkringen på nytt från den tidpunkt då uppsägningen fick verkan. Rätt att återuppliva försäkringen finns inte om uppsägning har skett på grund av att första premieinbetalningen inte är gjord.

Vad gäller för försäkring i FolksamPlan?

FolksamPlan innefattar ålderspension med sparande i traditionell pensionsförsäkring och/eller ålderspension med sparande i fondförsäkring. Den försäkrade kan välja att efterlevandepension i form av återbetalningsskydd ska ingå. Därutöver kan försäkringstagaren teckna efterlevandepension i form av familjepension samt sjuk- och premiebefrielseförsäkring.

Försäkringstagaren anger i sin ansökan om FolksamPlan vilka försäkringar den försäkrade ska kunna omfattas av. Vilka försäkringar den försäkrade har rätt till framgår av försäkringsavtalet som ingås mellan Folksam och respektive försäkringstagare och av vad som anges för den förmånsgrupp som den försäkrade tillhör. Efter att försäkring beviljats av Folksam framgår av försäkringsbeskedet vilka försäkringar som gäller för den försäkrade.

Ålderspension

Försäkringens totala värde

För fondförsäkring: värdet beräknas utifrån senast kända kurs.

För traditionell försäkring: det senast kända värdet är värdet vid senaste månadsskiftet, kompletterat med inbetalningar och utbetalningar som registrerats efter månadsskiftet.

Folksam ansvarar inte för felaktigheter på grund av tekniska fel.

För riskförsäkringar uppkommer inget värde.

Ålderspension med traditionell förvaltning

Placering av premie

Vid traditionell förvaltning är det Folksam Livförsäkring som bestämmer hur premierna ska placeras. Placeringen sker med fördelning i olika tillgångsslag. Målet för förvaltningen i Folksam Livförsäkring är att uppnå högsta möjliga reala avkastning under gällande risk- och placeringsrestriktioner. För förvaltningen gäller bland annat placeringsreglerna i försäkringsrörelselagen, Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd samt Folksams egna vid var tid gällande regler för miljö- och etikhänsyn samt placeringsriktlinjer.

För att uppnå god riskspridning fördelas innehaven på ett flertal tillgångsslag och marknader.

Portföljens totala risknivå följs löpande upp. Risknivån får inte vara högre än att de lagstadgade kraven kan uppfyllas med hög grad av sannolikhet. Det framtida utbetalningsbeloppet består av ett garanterat försäkringsbelopp och eventuellt av ett tilläggsbelopp, se nedan.

Vem sköter förvaltningen?

I en traditionell pensionsförsäkring är det försäkringsföretaget, i det här fallet Folksam Livförsäkring, som bestämmer hur pengarna ska placeras.

Finns det någon garanti?

För varje inbetald premie bestäms ett delförsäkringsbelopp beräknat med de antaganden om ränta, dödlighet, driftskostnader, andra belastningar och avkastningsskatt som gäller vid varje premieinbetalningstillfälle. För närvarande används 80 procent av inbetald premie som underlag för beräkning av delförsäkringsbeloppet. Summan av dessa delförsäkringsbelopp blir det slutliga garanterade försäkringsbeloppet. Motsvarande gäller för inflyttat försäkringskapital utifrån vad som gäller vid tidpunkten för inflytten.

Överskottshantering

Om tillgångsportföljen utvecklas väl uppstår ett överskott, som placeras i en så kallad konsolideringsfond. Då Folksam Livförsäkring är ett ömsesidigt försäkringsföretag ska allt överskott i slutändan gå tillbaka till försäkringstagarna. Det är Folksam Livförsäkrings styrelse som avgör hur överskottet ska fördelas.

En preliminär fördelning av överskottet görs löpande med hjälp av bland annat en återbäringsränta. Återbäringsräntan kan ändras och utjämnas över tiden, i syfte att långsiktigt upprätthålla målet för den kollektiva konsolideringsnivån, se nedan.

Överskott är inte garanterat, vilket innebär att det kan reduceras för att täcka uppkomna förluster. Överskottet kan dessutom reduceras om Folksams solvenssituation är sådan att åtagandena gentemot kvarvarande försäkringstagare riskeras (solvensjustering).

Fördelning och tilldelning av överskott ska följa kontributionsprincipen. Detta innebär att fördelning av överskott i möjligaste mån ska baseras på den enskilda försäkringens bidrag till överskottet. Om försäkringsavtalet avslutas i förtid genom återköp eller flytt ska Folksam Livförsäkring säkerställa att återköpet respektive flytten varken missgynnar den lämnande försäkringstagaren/ersättningsberättigade eller det kvarvarande försäkringstagarkollektivet. Om återköp eller flytt sker inom 15 år från teckningstidpunkten kan det därför medföra att justeringar kan bli aktuella av det återköpsbara respektive flyttbara värdet. För inflyttat kapital i pensionsförsäkring gäller motsvarande om återköp eller flytt sker inom 15 år från tidpunkten för inflytt.

Såväl det återköpsbara som det flyttbara värdet kan även, oavsett tidpunkt, komma att reduceras vid återköp respektive flytt om Folksam Livförsäkrings konsolideringsgrad vid tidpunkten för återköpet/flytten är lägre än 108 procent (marknadsvärdesjustering). Solvensjustering enligt ovan kan också ske.

Tilläggsbelopp

Eventuellt överskott som utbetalas tillsammans med det garanterade pensionsbeloppet benämns då tilläggsbelopp. Storleken på tilläggsbeloppet fastställs vid utbetalningstillfället.

Placeringsinriktning

Vid traditionell förvaltning är det Folksam som bestämmer hur premierna ska placeras. Placeringen sker med fördelning i olika tillgångsslag.

Den största risken för ett livförsäkringsbolag är att inte långsiktigt kunna täcka de garanterande försäkringsbeloppen. För att minimera denna risk tas särskild hänsyn till försäkringarnas löptid vid sammansättning av placeringstillgångarna.

För att uppnå god riskspridning fördelas innehaven på ett flertal tillgångsslag och marknader. Portföljens totala risknivå följs löpande upp. Risknivån, även vid mycket negativ utveckling av finans- och försäkringsmarknaderna, får inte vara högre än att de lagstadgade kraven kan uppfyllas med hög grad av sannolikhet. Folksam ser löpande över livslängdsantagandena. För gällande livslängdsantagande se folksam.se/livslangd.

Folksam Livförsäkrings styrelse fastställer varje år placeringsriktlinjer. I dessa anges hur tillgångarna ska fördelas mellan de olika tillgångsslagen.

Placeringsriktlinjer per den 31 december 2020

Riktmärken för tillgångsslagen	Övrig Livförsäkringsverksamhet		Tjänstepensionsverksamhet	
	Nedre gräns	Övre gräns	Nedre gräns	Övre gräns
Räntebärande	40 %	79 %	35 %	79 %
Aktier	15 %	35 %	15 %	40 %
Fastigheter	5 %	15 %	5 %	15 %
Specialplaceringar	1 %	10 %	1 %	10 %

Portföljsammansättning per den 31 december 2020

	Övrig Livförsäkringsverksamhet	Tjänstepensionsverksamhet
Svenska aktier	13,2 %	17,3 %
Utländska aktier	15,0 %	19,9 %
Räntebärande placeringar	56,1 %	47,1 %
Fastigheter	10,3 %	9,8 %
Specialplaceringar	5,4 %	5,9 %

Den 31 december 2020 uppgick placeringstillgångarnas marknadsvärde till 102,2 miljarder kronor för Övrig Livförsäkringsverksamhet och 102,4 miljarder kronor för Tjänstepensionsverksamheten.

För mer information om Folksams placeringar, se bolagets årsredovisning och folksam.se.

Kollektiv konsolideringsnivå

Folksam Livförsäkrings kollektiva konsolidering räknas fram som tillgångar enligt marknadsvärde i förhållande till de totala åtagandena till Folksams kunder. I princip ska 100 procent konsolideringsnivå innebära en exakt täckning.

Den kollektiva konsolideringen ska ligga mellan 100 och 120 procent. Målnivån för den kollektiva konsolideringen är 112 procent. Målet för konsolideringsnivån fastställs av Folksam Livförsäkrings styrelse. Återbäringsräntan fastställs så att konsolideringsnivån ligger mellan 100 och 120 procent. Återbäringsräntan omprövas en gång i månaden och dess nivå beslutas av Folksams verkställande direktör. Återbäringsräntan kan variera för olika delbestånd.

Om den kollektiva konsolideringen överstiger den övre gränsen (120 procent) i mer än tolv månader ska en plan tas fram med syfte att återställa konsolideringen till en nivå inom intervallet inom tolv månader. Om den kollektiva konsolideringen understiger den nedre gränsen (100 procent) i mer än sex månader ska en engångsreallokering (engångsättag av återbäring) ske inom arton månader. En engångsreallokering ska syfta till att den kollektiva konsolideringen når nivån 104 procent.

Folksams konsolideringsnivå och ekonomiska ställning i övrigt framgår av Folksams årsredovisning, som finns på folksam.se.

Alderspension – fondförsäkring

Ett sparande i fonder ger ingen garanterad avkastning. Det är i huvudsak fondandelarnas utveckling som avgör försäkringskapitalets storlek. Historisk avkastning är ingen garanti för framtida avkastning. De premier som placeras i försäkringen kan både öka och minska i värde och det är inte säkert att ni får tillbaka hela det insatta försäkringskapitalet.

Aktuell information om bland annat fondkurser och avkastning finns tillgänglig på folksam.se

Placering av premie

En premie som inkommit till Folksam Fondförsäkring placeras, sedan avdrag gjorts för eventuella avgifter, i de fonder som försäkrade har valt och som vid var tid anvisas av Folksam Fondförsäkring. Om den försäkrade inte gjort något fondval för försäkringen placeras premien i den eller de fonder försäkringstagaren anvisat som startfond för fondförsäkring inom pensionsplanen. Om inte försäkringstagaren gjort någon sådan anvisning placeras premien i den eller de fonder Folksam Fondförsäkring anvisat som förval. Fördelningen mellan fonder gäller för framtida premier intill dess att anmälan inkommer om att fördelningen ska ändras. Fördelningen ska anges i hela procent. Högst 10 fonder kan väljas för framtida premier men upp till 20 fonder kan innehas i försäkringen. Minst 1 procent av premien efter avgifter måste placeras i en och samma fond.

Fondandelar köps så snart det är möjligt efter det att en premie har inkommit till Folksam Fondförsäkring och placerats på försäkringen. Vid nyteckning gäller åtagandet tidigast räknat från det att Folksam Fondförsäkrings ansvarighet inträtt. Se även avsnittet *När FolksamPlan börjar gälla*, under *Vad gäller för försäkringsavtalet*.

Fonder

För varje inbetald premie registreras – efter avdrag för eventuella avgifter – andelar i värdepappersfonder. Antalet andelar bestäms av fondens pris per andel (fondens säljkurs).

Belopp som utbetalas från försäkringen motsvarar det så kallade inlösenvärdet. Inlösenkurs (fondens köpkurs) bestäms av fondens pris per andel efter avdrag för eventuell inlösenavgift.

Antalet fondandelar förändras under försäkringstiden. Antalet andelar kan öka bland annat genom premieinbetalning, utdelning i fonderna och arvsvinster. Antalet andelar minskar bland annat genom avdrag för avgifter och avkastningsskatt samt vid utbetalning från försäkringen. Antalet andelar minskar också

- då försäkring med återbetalningsskydd ändras vid den försäkrades dödsfall under pågående livsvarig utbetalning av ålderspension, eller
- då försäkring upphör vid den försäkrades dödsfall på grund av att försäkringen inte omfattar återbetalningsskydd, eller
- då försäkring med återbetalningsskydd upphör vid den försäkrades dödsfall eller senare på grund av att det inte finns någon förmånstagare till återbetalningsskyddet.

Kurser noterade i utländska valutor räknas om av Folksam Fondförsäkring med hjälp av faktiskt erhållen eller officiell växlingskurs. Folksam Fondförsäkring har rätt att tillgodogöra sig ersättning för sina kostnader vid växling och överföring av valuta.

Fondbyte och fondfördelning

Den försäkrade kan när som helst ändra fördelningen av försäkringskapitalet mellan fonderna samt byta fonder inom det fondutbud som erbjuds för FolksamPlan. Vid den försäkrades död inträder rätt för respektive förmånstagare att ändra fördelningen av försäkringskapitalet mellan fonderna samt byta fonder för sin andel av försäkringskapitalet. Anmälan om sådana ändringar ska göras på sätt som Folksam Fondförsäkring anvisar. Begärd ändring utförs snarast efter det att Folksam Fondförsäkring har tagit emot en skriftlig begäran om ändrad fördelning eller fondbyte. För varje sådan transaktion har Folksam rätt att ta ut en avgift ur försäkringen. Aktuell avgift framgår av särskild *Prislista*.

Ansvar vid fondhandel med mera

Köp och inlösen av fondandelar, till följd av in- och utbetalningar, samt fondbyten, genomförs så snart det är möjligt från det att Folksam Fondförsäkring erhållit erforderligt underlag för transaktionen. Hur lång tid en transaktion tar är bland annat beroende av bryttidpunkterna i berörda fonder och det antal affärs- och likvid dagar som fonden tillämpar. Köp och inlösen kan också försenas på grund av pågående handel med fondandelar, avgifts- och skatteuttag, fördröjd eller utebliven kursättning, stängda marknadsplatser eller störningar i de tekniska och administrativa system varav transaktionen är beroende. Folksam Fondförsäkring ansvarar i sådana fall inte för eventuell värdeförändring till följd av kursuppgång eller kursnedgång under tiden fram till det att transaktion kan genomföras.

Folksam Fondförsäkring ansvarar inte för ekonomisk förlust eller utebliven vinst som kan drabba försäkringstagaren eller annan i samband med placering i fonder, om Folksam Fondförsäkring har förfarit med normal aktsamhet. Folksam Fondförsäkring ansvarar inte heller för ekonomisk förlust, som kan drabba försäkringstagaren eller annan, när handel i berörd fond inte kan genomföras på grund av föreskrifter i fondförvaltarens fondbestämmelser.

Det åligger den fondbytesberättigade att vid placering av premie eller vid omplacering, inom 30 dagar från tidpunkten för fondplaceringsanvisningen kontrollera, till exempel via Folksams kundservice eller på annat sätt, att placeringen är genomförd i enlighet med lämnad anvisning. Eventuella fel eller brister ska omgående påtalas för Folksam. Om sådan kontroll inte gjorts eller om eventuella fel eller brister inte påtalats enligt ovan går rätten att begära ersättning eller begära andra åtgärder från Folksam förlorad.

Förändringar i valbara fonder

Folksam har rätt att förändra fondutbudet genom att ta bort eller lägga till fonder. Befintliga innehav i fonder som tas bort placeras i jämförbar tillgänglig fond. Saknas jämförbar fond har Folksam rätt att placera kapitalet i valfri fond med försiktig placeringsinriktning.

Fondinformation

Aktuell information om bland annat fondkurser, avkastning och fondförvaltningsavgifter finns tillgänglig på folksam.se/pension/fonder.

Det går också att ringa Folksams kundtjänst, telefonnummer: 0771 – 950 950.

Folksam Fondförsäkring har rätt att vid var tid bestämma ett högsta antal fonder som samtidigt får vara knutna till försäkringsavtalet och ett lägsta belopp för placering i de enskilda fonderna.

Vad gäller för försäkringsskydd?

Det framgår av försäkringsbeskedet för den försäkrade vilket försäkringsskydd som denne omfattas av.

Storleken på premien för sjukförsäkring och familjepension beror bland annat på försäkringsbeloppets storlek och den försäkrades ålder och kön. Försäkring med återbetalningsskydd får inte ta del av arvsvinster.

Efterlevandepension i form av återbetalningsskydd

Vid tecknandet omfattar ålderspensionen ett återbetalningsskydd om inte annat val gjorts. Återbetalningsskydd innebär att efter den försäkrades dödsfall sker utbetalningar till insatta förmånstagare.

Observera! För att återbetalningsskydd ska gälla måste den avtalade utbetalningstiden för ålderspension vara minst fem år.

Återbetalningsskyddet börjar normalt utbetalas månaden efter den försäkrades dödsfall.

Utbetalning av efterlevandepension sker i minst 5 år och högst 20 år. Återbetalningsskyddet upphör dock alltid att betalas ut senast då den försäkrade skulle ha fyllt 90 år eller om det inte längre finns någon förmånstagare i livet.

I den mån förmånstagare till återbetalningsskyddet har rätt att skjuta upp utbetalningarna eller

ändra utbetalningstiden måste en begäran om sådan ändring göras innan utbetalning av återbetalningsskyddet har påbörjats.

Efterlevandepension i form av familjepension

Familjepension innebär att utbetalning görs till efterlevande om den försäkrade avlider innan denne fyller 67 år. Familjepension avtalas att betalas ut i fem år. Den upphör dock alltid att betalas ut senast då den försäkrade skulle ha fyllt 90 år eller om det inte längre finns någon förmånstagare i livet.

Förmånstagare till familjepensionen har vid den försäkrades död rätt att skjuta upp utbetalningarna eller ändra utbetalningstiden efter vad som är möjligt i försäkringen.

Sjukförsäkring

Utbetalning görs till den försäkrade om arbetsförmågan är nedsatt med minst 25 procent på grund av sjukdom eller olycksfallsskada och nedsättningen varar längre tid än den karenstid som avtalats. Ersättning utbetalas med så stor andel av försäkringsbeloppet som motsvarar nedsättningen av arbetsförmågan. Försäkringsbeloppet får inte överstiga den maximala ersättningsnivå som kan utgå i förhållande till anmäld lön/arbetsinkomst enligt de regler som Folksam vid var tid tillämpar.

Utbetalning av ersättning från sjukförsäkring upphör senast månaden innan den försäkrade fyller 65 år.

Premiefrielseförsäkring

Premiefrielse innebär att skyldigheten att betala en fortlöpande premie för den försäkrade helt eller delvis upphör utan att försäkringen i övrigt påverkas. Försäkringstagaren får premiefrielse om den försäkrades arbetsförmåga är nedsatt med minst 25 procent på grund av sjukdom eller olycksfallsskada och nedsättningen varar längre tid än den karenstid som avtalats.

Ersättning ges i proportion till den arbetsförmåga som omfattas av försäkringen enligt följande tabell.

Grad av arbetsförmåga	Ersättning i procent av försäkringsbeloppet
Hel	100
Tre fjärdedelar	75
Halv	50
En fjärdedel	25

Premiefrielse gäller för den premie som är avtalad vid skadetillfället. Om försäkringstagaren minskar den avtalade premiebetalningen, har Folksam rätt att ompröva premiefrielseförsäkringen. Premiefrielse upphör senast månaden innan den försäkrade fyller 65 år.

Vad gäller för förmånstagarförordnandet?

För FolksamPlan gäller ett generellt förmånstagarförordnande för eventuell efterlevandepension. Förmånstagare vid den försäkrades dödsfall är enligt detta förordnande

- i första hand den försäkrades make eller sambo
- i andra hand den försäkrades barn.

Med make avses även registrerad partner. Med barn avses även styvbarn och fosterbarn.

Den försäkrade har även möjlighet att anmäla ett annat förmånstagarförordnande genom skriftligt meddelande till Folksam. Följande personer kan vara förmånstagare:

- Den försäkrades make eller sambo.
- Den försäkrades före detta make eller sambo.
- Barn till den försäkrade eller någon av personerna ovan.

Med make avses även registrerad partner. Med barn avses även styvbarn och fosterbarn.

Vad gäller för flytträtt?

Flytt från och inom Folksam

Försäkringstagaren har möjlighet att överföra försäkringskapitalet i en pensionsförsäkring som avser ålderspension till en annan pensionsförsäkring hos en annan försäkringsgivare eller till annan pensionsförsäkring hos Folksam. Vid arbetsgivarägd tjänstepensionsförsäkring krävs samtycke av den försäkrade.

En flytt får tidigast ske ett år efter det att försäkringsavtalet ingicks och måste avse hela försäkringskapitalet samt vara möjlig med hänsyn till försäkringens art. Flytt kan inte ske från försäkring som vid flyttidpunkten endast innehåller ålderspension, det vill säga saknar återbetalningsskydd. Den försäkrade har rätt att före den avtalade pensionsåldern enligt försäkringsavtalet komplettera ålderspensionen med ett återbetalningsskydd för att därefter ha möjlighet att flytta. Det krävs då att den försäkrade genomgår en hälsoprövning med godkänt resultat. I den mån försäkringen omfattar en rätt att före pensionsåldern komplettera ålderspensionen med ett återbetalningsskydd utan hälsoprövning på grund av familjeoption enligt försäkringsvillkoren får dock försäkringen flyttas vid tidpunkt då sådan rätt föreligger. Under utbetalningstid gäller dessutom att flytt inte är tillåten för försäkring med livsvarig ålderspension även om försäkringen innehåller återbetalningsskydd. Försäkringskapitalet kan inte flyttas efter den försäkrades dödsfall.

För flytt av försäkringskapital krävs att en pensionsförsäkring som försäkringskapitalet kan flyttas till finns tecknad. Försäkrad för pensionsförsäkring får inte ändras med anledning av flytt. Flytt genomförs endast om den bedöms överensstämma med inkomstskattelagens regler. Försäkringsavtalet upphör att gälla när försäkringskapitalet överförs till mottagande försäkringsgivare.

Värdet av en försäkring vid flytt kan aldrig överstiga försäkringskapitalet. Vid beräkning av det flyttbara försäkringskapitalet för traditionell försäkring görs avdrag för eventuella justeringar, upplupna försäkringsavgifter och skatter samt flyttavgift. Det flyttbara försäkringskapitalet kan därför vara ett annat än det redovisade försäkringskapitalet. Läs mer om justeringar i avsnittet *Ålderspension med traditionell förvaltning*, under *Vad gäller för försäkring i FolksamPlan?*

En fondförsäkrings värde vid flytt motsvaras av fondandelarnas värde vid försäljningen, efter avdrag för upplupna försäkringsavgifter och skatter som tas ut vid försäljningen samt flyttavgift. Det flyttbara värdet kan därför vara ett annat än det redovisade fondvärdet.

Folksam har vid flytt rätt att ta ut en avgift. För fondförsäkring består flyttavgiften av en administrativ avgift. Om fondförsäkringens värde uppgår till högst ett prisbasbelopp, tas vid flytt ingen flyttavgift ut. För traditionell försäkring består flyttavgiften av en administrativ avgift samt i vissa fall av en avgift som ska täcka kvarvarande anskaffningskostnader. Kvarvarande anskaffningskostnader kan vara lön till Folsams försäkringsrådgivare eller ersättning till förmedlare för rådgivning, och är kostnader som vid tidpunkten för flytten ännu inte hunnits täckas genom försäkringsavgift. Folksam har rätt att ändra avgiften och sättet att ta ut den. Se aktuella flyttavgifter som finns på folksam.se.

Vid flytt från Folksam upphör återbetalningsskydd, familjepension, sjukförsäkring och premiefrielseförsäkring att gälla.

Vid flytt inom Folksam till annan FolksamPlan kan Folksam medge fortsatt återbetalningsskydd, familjepension, sjukförsäkring och premiefrielseförsäkring enligt vad som gällde i Folksam innan flytten.

Folksam har rätt att under försäkringstiden ändra reglerna för flytt av försäkringskapitalet.

Flytt till pensionsförsäkring i Folksam

Försäkringstagaren har möjlighet att överföra försäkringskapitalet från en pensionsförsäkring hos en annan försäkringsgivare till antingen en nytecknad pensionsförsäkring eller en redan befintlig pensionsförsäkring hos Folksam.

Folksams ansvar vid försäkringsfall för det inflyttade försäkringskapitalet börjar gälla när det avgivande bolagets ansvar upphör under förutsättning att försäkringskapitalet kommer till Folksam inom en månad därefter. Folksams ansvar inbegriper dock inte något ansvar för försäkringskapitalets värdeutveckling för tid före det att försäkringskapitalet kommit till Folksam och placerats på försäkringen.

Vid inflytt sätter Folksam, vid placering i traditionell förvaltning i Folksam Livförsäkring, för närvarande av 80 procent av inflyttat kapital för beräkning av garanterat pensionsbelopp. Resterande 20 procent bildar ett överskott som fördelas preliminärt på försäkringen. För framtida flyttkapital till försäkringen har Folksam rätt att ändra hur stor del av inflyttat kapital som garanteras. Om det finns en rätt att flytta in framtida kapital i försäkringen eller inte regleras enligt Folksams regelverk för flytt till befintlig försäkring.

Vad gäller för återköp?

Pensionsförsäkringar kan i princip inte återköpas. Återköp av försäkring kan endast medges i de fall då detta är förenligt med inkomstskattelagen. Vid arbetsgivarägd tjänstepensionsförsäkring krävs samtycke av den försäkrade. Återköp får ske tidigast ett år efter det att försäkringsavtalet ingicks. Återköp kan inte ske av försäkring som endast innehåller ålderspension, det vill säga saknar återbetalningsskydd. Den försäkrade har rätt att före den avtalade pensionsåldern enligt försäkringsavtalet komplettera ålderspensionen med ett återbetalningsskydd. Det krävs då att den försäkrade genomgår en hälsoprövning med godkänt resultat. Det kan finnas möjlighet att komplettera ålderspensionen med ett återbetalningsskydd utan hälsoprövning på grund av familjeoption enligt försäkringsvillkoren.

Under utbetalningstid gäller dessutom att återköp inte är tillåtet för försäkring med livsvarig ålderspension eller under de fem första utbetalningsåren, även om försäkringen i dessa fall innehåller återbetalningsskydd.

Vid återköp av försäkring med ålderspension upphör eventuellt återbetalningsskydd, familjepension, sjukförsäkring och premiefrielseförsäkring att gälla.

Vid återköp av traditionell försäkring i Folksam Livförsäkring utbetalas ett värde motsvarande försäkringskapitalet, efter avdrag för eventuella justeringar, upplupna försäkringsavgifter och skatter samt återköpsavgift. Det återköpsbara försäkringskapitalet kan därför vara ett annat än det redovisade försäkringskapitalet. Läs mer om justeringar i avsnittet *Ålderspension med traditionell förvaltning*, under *Vad gäller för försäkring i FolksamPlan?*

Vid återköp av fondförsäkring i Folksam Fondförsäkring utbetalas ett värde motsvarande fondandelarnas värde vid försäljningen, efter avdrag för eventuella upplupna avgifter och skatter samt återköpsavgift. Det återköpsbara värdet kan därför vara ett annat än det redovisade fondvärdet.

Folksam har vid återköp rätt att ta ut en avgift. För fondförsäkring består återköpsavgiften av en administrativ avgift. Om fondförsäkringens värde uppgår till högst ett prisbasbelopp tas vid återköp ingen återköpsavgift ut. För traditionell försäkring består återköpsavgiften av en administrativ avgift samt i vissa fall av en avgift som ska täcka kvarvarande anskaffningskostnader. Kvarvarande anskaffningskostnader kan vara lön till Folksams försäkringsrådgivare eller ersättning till förmedlare för rådgivning, och är kostnader som vid tidpunkten för återköpet ännu inte hunnits täckas genom försäkringsavgift. Folksam har rätt att ändra avgiften och sättet att ta ut den. Se aktuella återköpsavgifter som finns på folksam.se.

Vad gäller vid utbetalning?

Sättet för utbetalning bestäms i samband med tecknandet. Lägsta pensionsålder är 55 år och högsta 85 år. För att få avkorta utbetalningstiden krävs i vissa fall hälsoprövning. Du kan välja antingen tidsbestämd utbetalning mellan fem och tjugo år eller livsvarig utbetalning. Om ålderspensionen ska upphöra när den försäkrade fyller 65 år, får utbetalningstiden dock vara lägst tre år.

Utbetalning sker normalt månadsvis i efterskott.

Vad utbetalas?

Ålderspension med traditionell förvaltning

Utbetalningsbeloppet består av två delar, ett garanterat försäkringsbelopp och ett eventuellt tilläggsbelopp (återbäring). Minst en gång per år görs en omräkning av tilläggsbeloppet. Beräkningen baseras på försäkringskapitalet och utbetalningstiden samt på antaganden om ränta, skatt, livslängd och driftskostnader.

Tilläggsbeloppet vid löpande utbetalning kan såväl öka som minska.

Ålderspension – fondförsäkring

Utbetalningsbeloppet bestäms utifrån försäkringens värde inför varje utbetalningstillfälle och återstående utbetalningstid, samt med antaganden om framtida förräntning, avgifts- och skatteuttag. Dessutom tas hänsyn till om den försäkrade valt återbetalningsskydd eller inte.

Vid livslång utbetalning samt för försäkring utan återbetalningsskydd beräknar Folksam Fondförsäkring antalet återstående utbetalningstillfällen utifrån ett antagande om dödlighet i försäkringsbeståndet. Vid försäkring kopplad till ett anställningsförhållande tillkommer kön som en faktor i beräkningen.

Den faktiska utbetalningen motsvarar inlösenvärdet av det antal fondandelar som fastställs för varje utbetalningstillfälle efter avdrag för eventuella avgifter.

Vilka avgifter finns?

I försäkringsverksamheten uppkommer kostnader för bland annat administration, försäljning och kapitalförvaltning. För att täcka kostnaderna tas avgifter ut från försäkringarna. Enligt försäkringsvillkoren kan Folksam ta ut en premieavgift, en fast förvaltningsavgift, en rörlig förvaltningsavgift, en administrationsavgift, en utbetalningsavgift, en flyttavgift och en återköpsavgift samt en avgift avseende avkastningsskatt. Avdrag för fondförvaltningsavgifter sker löpande enligt de bestämmelser som vid var tidpunkt tillämpas av fondförvaltaren. Vid traditionell försäkring belastas avkastningen med kostnad för kapitalförvaltning.

Folksam har rätt att ändra avgifterna under försäkringstiden. En sådan ändring träder normalt i kraft vid nästa premiebetalningsperiod.

För närmare information om vilka avgifter som för närvarande tas ut samt storleken på dessa, se särskild *Prislista*.

Uttag av avgifter vid traditionell försäkring för ålderspension med eller utan återbetalningsskydd

Premieavgiften tas ut genom avdrag på den inbetalda premien varefter återstående del tillförs försäkringskapitalet. Den fasta förvaltningsavgiften, den rörliga förvaltningsavgiften, administrationsavgiften, flyttavgiften, återköpsavgiften och avdraget för avkastningsskatt tas ut från försäkringskapitalet. Utbetalningsavgiften beräknas på det belopp som betalas ut eller som ett fast belopp och tas från försäkringskapitalet eller debiteras försäkringstagaren.

Uttag av avgifter vid fondförsäkring för ålderspension med eller utan återbetalningsskydd

Premieavgiften tas ut genom avdrag på den inbetalda premien varefter återstående del fördelas till de valda fonderna.

Den fasta förvaltningsavgiften, den rörliga förvaltningsavgiften, administrationsavgiften, flyttavgiften, återköpsavgiften och avgiften för avkastningsskatt tas ut genom att Folksam Fondförsäkring säljer det antal fondandelar som behövs för att täcka avgifterna. Dessa beräknas utifrån försäkringens värde, som fastställs enligt beräkningsdagens senast kända kurs. Om försäkringen har fondandelar i flera fonder säljs fondandelar proportionellt i förhållande till andelsvärdena i de olika fonderna. Utbetalningsavgiften beräknas på det belopp som betalas ut eller som ett fast belopp och tas ut på motsvarande sätt eller debiteras försäkringstagaren.

Avdrag för fondförvaltningsavgifter sker löpande enligt de bestämmelser som vid varje tidpunkt tillämpas av fondförvaltaren. Avgiften är avdragen i den redovisade dagskursen för respektive fond.

Rådgivning

Folksam kan tillhandahålla rådgivning om de försäkringsprodukter som Folksam distribuerar. Folksams rådgivning är begränsad till försäkringar som Folksam är försäkringsgivare för. Folksam lämnar således inte rådgivning som grundar sig på en opartisk och personlig analys.

Ersättning till anställda

Folksams anställda ersätts genom en fast månadslön och tar inte emot ersättning som baseras på försäljningen.

Ersättning från fondbolag

Folksam kan ta emot ersättning från fondbolagen för de fonder du placerar i. Ersättningen beräknas som en procentsats på fondförvaltningsavgiften och varierar mellan 0 och 100 procent av avgiften beroende på vilka fonder som du väljer för din försäkring. Exempel på ersättningens storlek: Om fondförvaltningsavgiften är 1 procent och ersättningen till Folksam är 50 procent innebär det att fondbolaget betalar en ersättning till Folksam som motsvarar 0,5 procent av fondvärdet i försäkringen. Den ersättning som Folksam får från fondbolagen innebär inte någon ytterligare kostnad för dig.

Vilka skatteregler gäller?

I korthet gäller följande skatteregler.

Huvudregeln för tjänstepension

Arbetsgivare har rätt att göra avdrag för premier motsvarande högst 35 procent av den anställdes lön. Med lön avses pensionsgrundande ersättning enligt pensionsavtalet under pågående eller föregående beskattningsår. Avdraget per anställd får dock inte överstiga tio prisbasbelopp.

Kompletteringsregeln för tjänstepension

I samband med avtal om förtida avgång eller om pensionsutfästelser är otillräckligt tryggade kan ett större avdrag behövas för tjänstepensionspremier. Kompletteringsregeln medger avdrag för pensionspremier som ska ge den anställda ålderspension på en viss nivå i förhållande till lönen. Vid full intjänandetid, lägst 30 år, kan följande pensionsnivåer från 65 års ålder tryggas:

20 procent av årslön upp till 7,5 prisbasbelopp

70 procent av årslön mellan 7,5 och 20 prisbasbelopp

40 procent av årslön mellan 20 och 30 prisbasbelopp.

Om arbetsgivaren utfäster pension som ska utbetalas före 65 års ålder gäller nivåerna ovan med den skillnaden att maximal pension för lönedel under 7,5 prisbasbelopp i stället är 80 procent.

Privat pensionsförsäkring för näringsidkare

Den som har inkomst av aktiv näringsverksamhet får göra avdrag för egna premier upp till 35 procent av inkomsten. Avdraget får dock inte överstiga 10 prisbasbelopp.

Gemensamma regler

Arbetsgivare, enskild näringsidkare, delägare i handelsbolag och delägare i kommanditbolag ska betala särskild löneskatt med 24,26 procent på sina pensionskostnader. Löneskatten är avdragsgill vid företagets inkomsttaxering.

Utbetald pension är skattepliktig inkomst. Folksam lämnar kontrolluppgifter enligt skatteförfarandelagen.

Folksam betalar årligen avkastningsskatt på försäkringssparande. Skatteunderlaget är kapitalet vid årets ingång multiplicerat med den genomsnittliga statslåneräntan under föregående år, dock lägst 0,5 procent. På skatteunderlaget betalar Folksam skatt med 15 procent. Folksam tar ut en avgift avseende avkastningsskatt från de enskilda försäkringarna, för närvarande vid ett tillfälle i början på året.

Vårt hållbarhetsarbete

För försäkring med traditionell förvaltning

Våra investeringskriterier rör alla tillgångsslag. Konkret innebär det att hållbarhet är en integrerad del när vi konstruerar vår aktieportfölj, när vi lånar ut pengar till exempelvis stater och kommuner genom att vi köper deras räntebärande instrument eller när vi skall förvärva en fastighet. Detsamma gäller vid förvärv av en onoterad tillgång eller fond, vilka vi brukar samla under namnet specialplaceringar.

Vi påverkar

Vårt mål är i första hand inte att välja bort investeringar, utan påverka så många som möjligt att bli bättre på att ta sitt ansvar för klimat och miljö, mänskliga rättigheter och mot korruption. Våra påverkande kriterier grundar sig bland annat på FN:s Global Compact och OECD:s riktlinjer för multinationella företag.

Vi utesluter

Det finns verksamheter som vi helt avstår från att investera i. Det handlar om sådant som står i strid med brett förankrade värderingar hos våra kundgrupper såsom tobaks- och spelbranschen. Vi har även uteslutande kriterier som grundar sig på internationella normer och konventioner där utesluter vi kontroversiella vapen (klusterbomber och kemiska vapen). Likaså utesluts kärnvapen även om det inte finns någon konvention kring detta. Användningen av kärnvapen står dock i strid mot grundläggande mänskliga rättigheter.

Hållbarhetsrisker i investeringsbeslutsprocessen

I kapitalförvaltningen väger vi löpande in hållbarhetsrisker i våra investeringsbeslut. Med hållbarhetsrisker menar vi miljörelaterade, sociala eller styrningsrelaterade händelser eller omständigheter som, om de skulle hända, skulle kunna påverka investeringens värde negativt. I våra interna styrdokument och governanceprocesser framgår hur hållbarhetsrisker vägs in.

Vår portfölj består av olika tillgångsslag såsom obligationer, noterade aktier, direktägda fastigheter inom Sverige och det vi kallar för specialplaceringar. I Folksams arbete med hållbarhet ingår att vi tar hänsyn till hållbarhetsrisker i samtliga tillgångsslag. För exempelvis tillgångsslaget aktier väljer vi i urvalsprocessen bort bolag med höga hållbarhetsrisker och väljer in bolag med låga hållbarhetsrisker. I investeringsbeslutsprocessen tas motsvarande hänsyn till hållbarhetsrisker i samtliga tillgångsslag utifrån tillgångsslagens respektive egenskaper.

För försäkring med fondförvaltning

Folksam har inga egna fonder – i stället erbjuder vi ett urval av externa fonder som vi sätter bestämda hållbarhetskrav på. Samma hållbarhetskrav gäller för samtliga fonder i Folksams fondutbud. Du kan ta del av respektive fonds hållbarhetsarbete via vår hemsida.

Hållbarhet i investeringsprocessen

Fondbolag som Folksam väljer ut ska ta hänsyn till hållbarhet i investeringsprocessen för de aktuella fonderna. Fondbolaget ska ha anslutit sig till Principles for Responsible Investment ”PRI” alternativt ha en fastställd tidsplan för en sådan anslutning eller att fondbolaget kan uppvisa att det bedriver ett hållbarhetsarbete som kan anses uppfylla motsvarande krav som i PRI. Varje valbar fond ska ha hållbarhet integrerat i sin investeringsprocess och även redovisa sitt koldioxidavtryck.

Vi påverkar

Utvalda fonder ska i första hand arbeta med att påverka de bolag fonden investerar i till ett förbättrat beteende istället för att helt avstå från att investera i bolag som inte når upp till önskad nivå i sitt hållbarhetsarbete. Bolag där förvaltningen inte ser någon förändringsvilja eller bedömer att bolaget inte kommer att komma tillrätta med problemen under en acceptabel tids horisont ska underkännas för investering. Fondbolagen redovisar till oss årligen hur de arbetar med påverkansarbete och vad det resulterat i.

Vi utesluter

Utvalda fonder ska inte investera i bolag som tillverkar kontroversiella vapen. Fonderna ska heller inte göra investeringar i tobak eller pornografi. Vi vill även att fonden agerar i det fall ett bolag kan anses ha kränkt internationella normer och att det finns en tydlig ambition att undvika kolberoende investeringar.

Hållbarhetsrisker

De fonder som Folksam väljer ut för fondförsäkring ska även integrera hållbarhetsrisker i sina investeringsbeslut. Med hållbarhetsrisker menar vi miljörelaterade, sociala eller styrningsrelaterade händelser eller omständigheter som, om de skulle hända, skulle kunna påverka fondens värde negativt. Alla fonder har någon form av hållbarhetsrisk. För att avgöra hur väl fondbolagen hanterar de riskerna, och för att de inte ska strida mot Folksams hållbarhetskrav, ser vi till att utvärdera varje specifik fond. När vi utvärderar en specifik fonds hållbarhetsrisker tittar vi på tre delar: miljömässiga risker, sociala risker och bolagsstyrningsrisker. De tre delarna ligger till grund för vår samlade hållbarhetsbedömning av respektive fond.

Mer om Folksams hållbarhetsarbete, hur vi utvärderar fonderna, respektive fonds hållbarhetsarbete och integrering av hållbarhetsrisker kan du läsa på vår hemsida <https://www.folksam.se/pensionssparande/vart-fondutbud/ansvarsfullt-fondutbud>.

Skydd av personuppgifter

Folksam värnar om din personliga integritet och vill att du ska känna dig trygg i hur vi hanterar dina uppgifter. När du ingår ett försäkringsavtal med Folksam, behöver vi hantera dina personuppgifter för att kunna administrera försäkringsförhållandet, hantera anmälda skador, beräkna försäkringspremier eller för att tillhandahålla relevant information och marknadsföring till dig. De uppgifter vi behandlar kan vara ditt namn och adress, hälsoinformation, om det finns medförsäkrad, uppgifter om försäkringsfall och annan relevant information. Merparten av personuppgifterna samlas in från dig men vi kan även samla in uppgifter från en tredje part eller från offentliga källor. Personuppgifterna behandlas huvudsakligen för att vi ska kunna fullgöra våra åtaganden enligt försäkringsavtalet. Vi kan även behöva hantera uppgifterna för att fullgöra en rättslig förpliktelse, för att fastställa, göra gällande eller försvara ett rättsligt anspråk eller när vi har ett berättigat intresse av att hantera dina uppgifter.

Kontaktuppgifter till det Folksambolag som är ansvarig för hanteringen av dina personuppgifter finner du i ditt försäkringsbesked. Du kan från och med 25 maj 2018 även kontakta Folksams dataskyddsombud på dataskyddsombud@folksam.se.

Vi kommer att spara dina personuppgifter så länge vi behöver dem för att uppfylla det ändamål för vilka de samlats in. Därefter raderar vi uppgifterna.

Dina personuppgifter hanteras med sekretess enligt Folksams etiska regler. Dina adressuppgifter och grundläggande uppgifter om ditt avtal hanteras i ett för Folksambolagen gemensamt kundregister för bland annat automatisk adressuppdatering och samordning av bolagens information och marknadsföring till dig. Vi kan även behöva lämna ut vissa personuppgifter till återförsäkringsbolag.

Om uppgifterna överförs till ett land utanför EU, säkerställer vi att sådan överföring är laglig, exempelvis genom att använda de standardiserade modellklausuler för dataöverföring som antagits av EU-kommissionen och som finns tillgängliga på EU-kommissionens webbplats.

Du har rätt att få information om vilka uppgifter som vi behandlar om dig, att få felaktiga uppgifter rättade, att begära att vi begränsar vår behandling och att dina uppgifter överförs till annan part samt invända mot den behandling vi utför. Du har även rätt att inge klagomål till ansvarig tillsynsmyndighet.

Läs mer om Folksams hantering av personuppgifter och dina rättigheter på [folksam.se/personuppgifter](https://www.folksam.se/personuppgifter).

Tillsynsmyndighet

Folksams verksamhet står under tillsyn av Finansinspektionen.

Adress: Box 7821, 103 97 Stockholm

telefon: 08 – 408 980 00

e-post: finansinspektionen@fi.se

webb: [fi.se](https://www.fi.se)

Folksams marknadsföring står under tillsyn av Konsumentverket.

Adress: Konsumentverket/KO, Box 48, 651 02 Karlstad
telefon: 0771-42 33 00
e-post: konsumentverket@konsumentverket.se
webb: konsumentverket.se

Om vi inte skulle komma överens

Vi vill att du ska vara nöjd

Det är viktigt att det finns en väl fungerande klagomålshantering för att du som kund ska kunna få dina intressen tillgodosedda. En god hantering av klagomål ger Folksam en möjlighet att fånga upp problem samt att vidta förebyggande åtgärder.

Vänd dig först till oss på Folksam

Missförstånd eller oenigheter kan ofta klaras upp på ett enkelt sätt. Ta därför först kontakt med den som handlagt ditt ärende.

Vet du inte vem du ska kontakta kan du prata med vår växel. Berätta vilken typ av ärende det gäller så att du kan kopplas till rätt avdelning.

Kontakta oss telefon:

0771-950 950
webb: folksam.se

Uppgift om vem som är klagomålsansvarig framgår på folksam.se/klagomal.

Folksams kundombudsman

Om du inte är nöjd med Folksams slutliga beslut, har du möjlighet att be om omprövning av vår kundombudsman som är oberoende i förhållande till Folksams organisation. Kundombudsmannen prövar de flesta ärenden som gäller försäkring, skador och sparande.

Kundombudsmannen kan göra en opartisk bedömning av ditt ärende och sedan rekommendera Folksam att ändra sitt beslut. Prövningen är självklart kostnadsfri.

Kom ihåg att du måste begära omprövning inom ett år efter Folksams slutliga beslut, och innan preskriptionstiden enligt försäkringsavtalslagen löpt ut.

Om du omfattas av en gruppförsäkring kan det finnas möjlighet att få ärendet prövat av en försäkringskommitté. Vänd dig till Kundombudsmannen för mer information.

Kontakta Kundombudsmannen

telefon: 020-65 52 53
e-post: kundombudsmannen@folksam.se
webb: folksam.se/klagomal

Om du fortfarande inte är nöjd

Om vi har försökt lösa problemet tillsammans och du fortfarande inte är nöjd med resultatet, finns det ett antal andra möjligheter för dig att få ditt ärende prövat.

Personförsäkringsnämnden

Personförsäkringsnämnden prövar tvister mellan den försäkrade (enskild konsument) och försäkringsbolaget i ärenden som rör liv-, sjuk- och olycksfallsförsäkring, i de fall där det krävs medicinska bedömningar.

Allmänna reklamationsnämnden (ARN)

ARN är en statlig myndighet som kostnadsfritt prövar de flesta tvister om privatpersoners försäkringar, dock inte tvister som rör ett lägre belopp än 2 000 kronor, medicinska bedömningar eller vållandefrågor vid trafikolyckor.

ARN prövar inte heller försäkringstvister rörande försäkring som grundar sig på kollektivavtal mellan arbetsmarknadens parter, om avtalet föreskriver ett särskilt tvistelösningsförfarande. Detta sker vanligtvis genom prövning i en partssammansatt nämnd.

Fler undantag finns och framgår av ARN:s hemsida. Anmälan till ARN måste göras senast inom ett år efter det att du har framfört ditt klagomål till Folksam.

Adress: Box 174, 101 23 Stockholm
telefon: 08-508 860 00
e-post: arn@arn.se
webb: arn.se

Allmän domstol

Du kan få din tvist med Folksam prövad av tingsrätten. Om du har rättsskyddsförsäkring kan den ersätta en del av rättegångskostnaderna.

Konsumenternas försäkringsbyrå

Försäkringsbyrån ger kostnadsfri information och råd i försäkringsfrågor, men prövar inte enskilda försäkringstvister.

Adress: Box 24215, 104 51 Stockholm,
telefon: 0200-22 58 00
webb: konsumenternas.se

Kommunal konsumentvägledning

Du kan också få information och råd via din hemkommuns konsumentvägledare.

Konsumentverket

webb: hallakonsument.se

Vänta inte för länge

Om du väntar för länge med att få din tvist prövad kan du förlora din rätt till ersättning (preskription). Vill du undvika preskription måste du väcka talan vid tingsrätten inom tio år från skadehändelsen/tidpunkten när det förhållande inträffade/inträdde som enligt försäkringsavtalet berättigar till försäkringsersättning eller annat försäkringsskydd.

Om den tidpunkten inträffat före den 1 januari 2015 måste du i regel väcka talan inom tre år från det att du fick kännedom om att fordringen kunde göras gällande. Om ett försäkringsavtal berättigar till ersättning för olika ersättningsposter eller olika skador vid olika tidpunkter kan delar av kravet preskriberas enligt äldre bestämmelser och andra delar enligt nya bestämmelser.

Om du som privatperson anmält din skada eller ditt anspråk före preskriptionstidens utgång har du alltid sex månader på dig att väcka talan från det att du fått slutligt besked från Folksam eller Kundombudsmannen.

Försäkringskommitté

Om du omfattas av en gruppförsäkring kan det finnas möjlighet att få ditt ärende prövad av en försäkringskommitté. Vänd dig till Kundombudsmannen för information om detta förfarande.

Om intressekonflikter

En intressekonflikt uppkommer där olika parter har intressen som konkurrerar med varandra. Intressekonflikter kan t.ex. uppkomma mellan olika bolag inom eller mellan någon av Folksams försäkringsgrupper, mellan ett Folksambolag och dess anställda samt mellan ett Folksambolag och dess avtalsparter. Intressekonflikter kan också uppkomma mellan Folksam och dess kunder, men också mellan två kunder till Folksam.

Folksam har ett internt regelverk avseende hantering av intressekonflikter som syftar till att säkerställa att intressekonflikter som riskerar att skada en kund förebyggs och hanteras.

Folksam vidtar lämpliga åtgärder för att så långt det är möjligt förhindra att intressekonflikter som skulle kunna skada kunders intressen uppkommer i verksamheten. Folksam arbetar även löpande med att identifiera områden där potentiella intressekonflikter kan uppkomma genom bland annat intressekonfliktanalyser. Om en intressekonflikt trots det skulle uppkomma och de åtgärder som vidtas för att hantera denna inte är tillräckliga utan riskerar att kunna påverka kundernas intressen negativt kommer Folksam att upplysa om intressekonflikten innan försäkringsavtal ingås.

Begreppsförklaringar

Fond

Samling av värdepapper (portfölj) som ägs av andelsägare.

Fondandel

En andel i en fond. Folksam Fondförsäkring är ägare till de fondandelar som kopplas till varje enskild försäkring och placerar inbetald premie i de fonder den försäkrade väljer.

Fondförsäkring

Pensionsförsäkring med fondförvaltning utan garanterat försäkringsbelopp. Utbetalningsbeloppet bestäms av försäkringens värde vid respektive utbetalningstillfälle.

Fondförvaltning

Försäkringskapitalet placeras i de fonder som den försäkrade väljer och som vid var tidpunkt anvisas av försäkringsgivaren.

Företagare

Företagare är

- i enskild firma ägaren samt i rörelsen verksam make och anställda närstående
- i handelsbolag och kommanditbolag samtliga ägare samt anställda närstående
- i aktiebolag anställd som ensam eller tillsammans med närstående äger minst en tredjedel av aktierna i bolaget, samt anställda närstående.

Med make jämställs registrerad partner samt sambo.

Med närstående avses make, registrerad partner, sambo, förälder eller barn till företagare enligt ovan.

Sambo i detta sammanhang är den, som utan att vara gift, sammanbor i ett parförhållande med person som är folkbokförd på samma adress.

Förmånstagare

Förmånstagare är den eller de som utbetalning görs till enligt förmånstagarförordnandet.

Förmånstagarförordnande

Förmånstagarförordnandet fastställer vem som har rätt till utbetalning från försäkringen.

Begrepp i förmånstagarförordnandet

Make

Person som den försäkrade är gift med. Med make avses även registrerad partner. Förordnande till förmån för make gäller inte under tid då mål om äktenskapsskillnad pågår.

Sambo

Ogift person som ogift försäkrad har gemensamt hushåll med och bor tillsammans med i ett parförhållande enligt sambolagen. Förordnande till förmån för sambo upphör att gälla när samboförhållandet upplösts, om inte annat angivits i förordnandet.

Barn

Den försäkrades arvsberättigade barn. Barnbarn kan inte vara förmånstagare. Barn som inte är arvsberättigade måste namnges för att kunna vara förmånstagare.

Försäkrad

Försäkrad är den person på vars liv, ålder eller hälsa försäkringen gäller. I FolksamPlan är den anställda eller enskild näringsidkare/delägare i handelsbolag/delägare i kommanditbolag försäkrad.

Försäkringsbesked

Innehåller upplysningar om vem som är försäkringstagare, försäkrad och förmånstagare, samt information om försäkringstid och omfattningen av försäkringen.

Vid ändring av försäkring framställs nytt försäkringsbesked.

Försäkringsvillkor

Beskriver de ersättningsmoment som kan ingå i försäkringen. De ersättningsmoment som ingår redovisas i försäkringsbeskedet.

Försäkringstagare

Försäkringstagare är den som ingår avtal om försäkring med Folksam och som är ägare till försäkringen. Övergår äganderätten till annan, betraktas denne därefter som försäkringstagare. I tjänstepensionsförsäkring är den försäkrades arbetsgivare försäkringstagare. Vid försäkring där den försäkrade är enskild näringsidkare/delägare i handelsbolag/delägare i kommanditbolag är den försäkrade alltid försäkringstagare.

Försäkringstid

Den tid den försäkrade omfattas av försäkringen.

Inlösenvärde

Inlösenvärdet i en fond är antalet fondandelar multiplicerat med fondens köpkurs vid inlösen-tillfället.

Inträdesdag

Den dag från och med vilken den försäkrade, enligt försäkringstagarens anmälan till Folksam, ska omfattas av försäkringen.

Traditionell försäkring

Pensionsförsäkring med traditionell förvaltning och ett garanterat försäkringsbelopp.

Traditionell förvaltning

Försäkringsgivaren bestämmer hur försäkringskapitalet placeras i räntebärande papper, aktier, fastigheter och andra tillgångar för att sprida riskerna.

Folksam
106 60 Stockholm
Kundservice: 0771-950 950
folksam.se

Folksam